

ANSØGNING

Generelle oplysninger

Ansøger: Sønderbro Kulturhus Fond

SE-nummer/CVR/CPR: 27188931

Adresse: Lindvigsvej 4, 8700 Horsens

Tlf. nummer (*til kontaktperson*): 76 29 40 00 eller 28 11 10 06

E-mail: busmf@horsens.dk

Navn på den tegningsberettigede for institutionen/virksomheden:

Poul Erik Rasmussen, fmd. for Sønderbro Kulturhus Fond

se: www.soenderbro-horsens.dk under "Kulturhuset / Fundats

Navn på projektleder og kontaktperson:

Mogens Falk, skoleleder Søndermarkskolen

se under www.soenderbro-horsens.dk under Søndermarkskolen

Projektets titel

MUSIK, SPROG OG INTEGRATION PÅ SØNDERBRO

Projektperiode: 1.11. 2007 til 30.10. 2010 .

Ansøgt beløb inklusiv moms: **1.600.000,-** kr.

Projektets målgrupper

Projektet omfatter ca. **600** børn og unge, der har/får tilknytning til Søndermarkskolen, Horsens.

Børn og unge inddeles i fem grupper:

1. Småbørn/mødre
2. 3-5(6) årige (førskolebørn)
3. 6-9 årige (indskoling)
4. 9-13 årige (melletrin)
5. 13-16 årige (overbygning)

Alle børn - både danske og børn med anden etnisk oprindelse - deltager i projektet. Projektet er et samarbejde mellem Sønderbro Kulturhus, Søndermarkskolen, musikkonsulent Tina Buchholtz, cand.pæd Finn Holst samt børnehaverne Gefionsgården og Åkanden/Himmelblå på Sønderbro.

Resumé af projektet.

3-årigt forsøgsprojekt med musik. Trivsel – læring – udvikling.

Projektet, der inddrager en gruppe af børn med anden etnisk baggrund end dansk samt deres jævnaldrende danske kammerater sammen med lærere/pædagoger og forældre, er en videreudvikling af et tidligere projekt "Med Liv og Lyst i skolen" samt arbejdet omkring Sønderbro Kulturhus, Horsens.

Det er hensigten gennem et intensivt arbejde med musik, hvor, der udover den musikalske og personlige udvikling, sættes fokus social kompetence¹, integration og sprog at udarbejde en beskrevet metode til at styrke børnenes sociale opdrift² og integration.

Vi forventer at dette projekt kan bidrage med erfaring og viden, der kan få betydning for hvordan børnehaver/skoler kan medvirke til at give børn af anden etnisk oprindelse end dansk kompetencer til at klare sig i skolen og i det danske samfund.

BAGGRUND

Sønderbro kvarteret i Horsens består fortrinsvis af almennyttigt boligbyggeri med et befolknings-grundlag på ca. 8.000 personer. Området har på flere måder en profil som et belastet boligsocialt område (ghetto) med en stor koncentration af borgere med lav indkomst, en stor gruppe på offentlig forsørgelsesindkomst og en stor koncentration af borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Næsten halvdelen af befolkningen i området har således en ikke-dansk baggrund.

På Sønderbro, Horsens, har vi de sidste 15 år gennemført et "indre kvarterløft" – Bilag 1. Med en helheds-orienteret indsats har vi reduceret kriminaliteten i området med 50-75 %, afhængigt af hvilken type kriminalitet, vi måler på: Hærværk, tyveri, røveri "Et indre kvarterløft", s.8).

I modsætning til alle andre danske boligområder, der arbejder med "kvarterløft", har vi *ikke* søgt midler udefra til at komme i gang.

Tankegangen har været, at selvrespekt er det vigtigste værn mod slum, og at den bedste indfaldsvinkel til at "løfte kvarteret" må være, at identificere resurser og resurse-personer i lokalområdet – og sammen med dem udvikle den dagsorden/vision for fremtiden, der er opbakning til (læs: der betyder noget).

Uden offentlige midler har vi samlet ressource-personer og –institutioner i vores styrende organ:

Sønderbrogruppen, der i 15 år har udviklet sig *uden formand eller kasserer*.

Gruppen, der i dag består af ca. 50 frivillige ressource-personer (hvoraf nogle er beboere, nogle handlende/erhvervsdrivende i lokalområdet, andre igen offentligt ansatte) har formået med den flade struktur, hvor kun en boligforenings-betalt beboerrådgiver fungerer som sekretær og koordinator, at udvikle både kort- og langsigtede lokalplaner, der kommer i mål. Planerne bearbejdes og føres ud i livet via fire "Her-og-Nær-Ministerier":

- + Sønderbro Kultur, der har skaffet midler lokalt til at bygge Sønderbro Kulturhus til 11 mio. kr. som en 3.000 m² tilbygning til den lokale skole, hvilket giver Sønderbro-borgerne 15.000 m² at boltre sig på hver dag efter kl. 14.
- + Sønderbro Information, der udgiver "Sønderbro Bladet" og konstant udvikler på hjemmesiden www.Soenderbro-horsens.dk for at holde beboere og andre interesserede konstant opdaterede på "det indre kvarterløft".
- + Sønderbro Uddannelse & Erhverv, der har skabt et "etnisk team", som i første omgang hjælper *kvinder* med udenlandsk baggrund i arbejde. Men som fra efteråret 2007 også vil hjælpe mændene fra de samme miljøer. Det sker i regi af "Helhedsplan for beskæftigelse, Sønderbro 2007-2012", hvor de tre store boligforeninger i lokalområdet har fået 11 mio. kr. fra Landsbyggefonden til at knække arbejdsløshedskurven i området, der er 3 gange så høj som i resten af Horsens.

¹ Social kompetence/social intelligens: Daniel Golemann (2006): Social Intelligens. Borgens Forlag.

² Ejrnæs, Gabrielsen, Nørrung (2005): Social opdrift - social arv. Akademisk Forlag.

Indsatsen kommer alle arbejdsløse beboere til gode – ikke blot dem med udenlandsk baggrund.

- ✚ Et nyt initiativ, finansieret af EU's Socialfond er "Iværksætter Riget" (IV-RIG), hvor garvede iværksættere sætter nye i gang.
- ✚ Sammen med Syddansk Universitet, Institut for Sundhedsfremmeforskning, er vi i gang med at udvikle en ny forsknings-disciplin: "Social Immunologi" (se bilag 2), der involverer tværsektorielt forskningssamarbejde mellem Danmark, England, Portugal og Slovakiet for at kunne beskrive "op og ned" i et lokalområdes kollektive immunforsvar.
- ✚ Sønderbro Fritid, der skaber gratis fritidstilbud til de mange unge i lokalområdet, hvor forældrene ikke sætter et beløb af til børnenes fritidsliv.

Pilotprojekt

Dette projekt vil være med til at belyse, hvordan de sproglige og kulturelle barrierer kan nedbrydes og omsættes til et fælles kulturelt fundament. En fælles platform som udgangspunkt for at tilegne sig netop den viden og de kompetencer der skal bruges for at være en del af et demokratisk samfund.

Overgangen fra børnehave til skole er for mange af områdets børn - især de tosprogede - særlig sårbar og gør deres skolestart præget af uro. Hvis man er sprogligt usikker misforstår man let budskaber og bliver selv misforstået. Dette giver manglende trivsel og dermed et svagere fundament for læring. En særlig kvalificeret musik indsats kan give netop disse børn redskaber til at få en **bedre integration** og derigennem en **bedre skolegang**.

Flere skoledistrikter i Danmark, har lignende problemstilling og dette projekt kan - med dokumentation og metodeudvikling - blive et pilot-projekt i denne forbindelse.

Projektets formål:

Det overordnede mål er at give børn og unge fra Sønderbro i Horsens øgede personlige, sociale og sproglige forudsætninger for at kunne klare sig i det danske samfund som integreret deltager og indgå i kulturelle fællesskaber på lige fod med andre.

Gennem et kompetent musikfagligt arbejde gives børnene redskaber til at kunne udvikle ikke blot deres musiske intelligens men også deres sproglige og sociale intelligens for der igennem at hjælpe dem til et kulturelt ståsted og identitet.

UDDYBNING:

En forudsætning for at få en god skolegang og for at kunne lære noget er trivsel. Trivsel er det menneskelige fundament for at kunne begå sig blandt andre mennesker, i et demokratisk samfund - i livet.

Skolegang er fundamentalt for at tilegne sig både faglig viden og sociale omgangsformer, der gør det muligt at være borger i et demokratisk samfund. Men for alt for mange børn er skolegangen forbundet med nederlag grundet krav, de ikke er i stand til at honorere. Ikke fordi kravene er for høje eller urimelige, men fordi børnene ikke har redskaberne. De skal bl.a. bruge uforholdsvist mange kræfter på at lære det danske sprog og dansk kulturarv – de tosprogede børn står simpelthen ikke på det samme fundament som danske børn.

Det er projektets hypotese at den negative spiral kan brydes ved en målrettet indsats med en særligt kvalificeret musikundervisning.

Musik er med til at skabe fællesskaber og dermed også en fælles kulturel platform at operere fra. Derudover kan en særlig indsats i musikundervisningen ikke blot føre til at vi bliver bedre til musik men også til en lang række andre ting. Projektet sætter særligt fokus på tre sådanne områder gennem musik: udvikling af social kompetence / modvirkning af negativ social arv, inklusion / udvikling af et højere inklusionsniveau og sproglig udvikling.

Der er evidens for hver af disse områder, og det er vores ambition at koble disse i et samlet koncept og udvikle en evidensbaseret praksis, som kan blive del af skolens almindelige praksis, og som kan overføres til andre skoler med lignende behov.

Projektets særlige fokuspunkter er:

1. Musikundervisningens betydning for det sociale/ udvikling af sociale kompetencer
2. Integration/ 'indkulturering'. Kulturmødet og udvikling af et højere inklusionsniveau
3. Sproglig udvikling gennem en tværfaglig indsats mellem musik- og danskundervisning.

Projektets undervisning er rettet mod:

1. Førskole undervisning. Mor/barn og børnehaver.
2. Musikundervisning i skolen – indskoling – mellemtrin – overbygning.
3. Tværfaglig undervisning mellem musik og dansk.

Projektets ambition er at skabe følgende udvikling og forankring:

1. Udvikling af skolens kultur & musikkultur
2. Udvikling af lokalområdets kultur
3. Forankring i skolens praksis af nye praksisformer.
4. Udvikling af eksplicit viden om *hvad der virker*, og de dermed forbundne lærerkompetencer, som kan overføres/opbygges andre steder.

Evaluering og empiri.

Evaluering i forhold til Sønderbro kvarterets samlede initiativer.

LG-insight evaluerer projektet set i perspektivet af de samlede initiativer på Sønderbro både lokalområde-initiativer og lokalråd-initiativer.

Projekt evaluering.

Projektet evalueres med

- Praksisaspekt
- Ledelsesaspekt
- Forskningsaspekt

Forskningsperspektiv og forankring

Baseret på observation og løbende evaluering undersøges hvilke virkninger der opnås, hvilken undervisning der fører hertil. Projektet går imidlertid videre end at beskrive den således udviklede best-practice. Det er et afgørende punkt at tilføje et forskningsaspekt, med tilknytning til Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), for at udvikle viden om hvilke lærerkompetencer der er afgørende for denne best-practice. Denne viden er netop afgørende for at kunne udvikle de nødvendige lærerkompetencer hos skolens regulære lærere, således at denne praksis kan forankres og videreføres i den normale drift.

Forudsætninger for at gennemføre projektet

Der er gode forudsætninger for projektets gennemførelse, idet der er videnskabeligt belæg for de anlagte strategier, og der er tilknyttet den nødvendige ekspertise til projektet.

Teoretisk/videnskabeligt grundlag:

1. Musikundervisningens betydning for social kompetence og inklusion.

Et team under ledelse af professor Hans Günther Bastian³ gennemførte i perioden fra 1992 til 1998 et langtidsstudie om indflydelsen af udvidet musikundervisning på børns almene og individuelle udvikling ved syv grundskoler i Berlin. Projektet bygger på en hypotese om, at musikundervisning kan fremme børns kognitive, kreative, æstetiske, musikalske, sociale og psykomotoriske evner. Fem klasser modtog udvidet musikundervisning, og to klasser tjente som kontrolgruppe. Testklasserne og den ene af kontrolklasserne var fra socialt belastede områder. Den udvidede musikundervisning bestod af to ugentlige lektioner almen musikundervisning kombineret med instrumental-undervisning og ensemblespil. Undersøgelsen omhandlede 170 børn over seks år, og der er blevet anvendt en kombination af kvalitative og kvantitative metoder.

Resultaterne af undersøgelsen omhandler en række områder, men de tre mest signifikante resultater var at musik i form af en udvidet musikundervisning:

- fører til øget social kompetence
- bidrager overbevisende til et højere inklusionsniveau
- modvirker en negativ social udviklingstendens på 5. og 6. klassetrin

Der er således evidens for at en ekstra indsats i form af udvidet musikundervisning vil kunne indfri projektets overordnede målsætning.

Der er dog en ukendt faktor i spillet, som handler om kvaliteten af den udvidede musikundervisning – eller mere præcist *hvilke kvaliteter i denne undervisning der er afgørende* med hensyn til social kompetence og inklusion. Hvad det mere præcist var i Berlinprojektet, der gjorde en forskel – ud over nogle ekstra timer, som næppe i sig selv kan tjene som forklaringsgrundlag – er af afgørende betydning for at opnå lignende resultater. Dette har Berlin-projektet ikke undersøgt, men det er af afgørende betydning for at kunne forankre projektet i skolens almindelige drift samt overføre resultaterne til andre skoler. Det bliver således af afgørende betydning at etablere viden herom gennem dette projekt.

2. Musikundervisning og sproglig udvikling.

Elevernes sproglige udvikling og ikke mindst læsevanskeligheder er en problemstilling, som har fået en fornyet aktualitet i forbindelse med et øget fokus på læsekompetencer for danske skoleelever i forbindelse med de internationale sammenlignede undersøgelser der er gennemført i OECD regi. Den teoretiske forståelse af problemet har traditionelt set været rettet mod det kognitive aspekt. I de sidste år har der imidlertid været en fornyet interesse for de perceptuelle problemstillinger. Især en tilgang i krydsfeltet mellem musik og sprog har vist overraskende resultater (Holst 2006⁴). Et finske forsøg, som blev publiceret i *Proceedings of the National Academy of Science* (Kujala et al 2001⁵), har vist at audio-visuel træning uden sprogligt materiale kan afhjælpe læsevanskeligheder og udvikle central auditiv processering hos dyslektiske børn.

Nye undersøgelser indenfor det musikterapeutiske forskningsfelt viser en stærk relation mellem det melodiske aspekt og sproglig rehabilitering (Baker et al 2005⁶). Dette er i overensstemmelse med en lang række anerkendte undersøgelser omkring tidlig sproglig

³ Bastian, H-G. et.al.: *Musik(erziehung) und ihre Wirkung: Eine Langzeitstudie an Berliner Grundschulen*, Mainz 2000 // Holst, F. (2002): Den store Bastian, om musikundervisningens virkninger. *Dansk Sang* nr. 1, 2006.

⁴ Holst, F. (2006): Perceptuel integration og læsevanskeligheder. *Dansk Audiologopædi*. Marts 2006

⁵ Kujala, T., Karma, K., Belitz, S., Turkkila, M., Näätänen, R. (2001): Plastic neural changes and reading improvement caused by audiovisual training in reading-impaired children. *Proceedings of the National Academy of Science*. vol. 98, no. 18, 2001, pp. 10509–10514

⁶ Baker, F., Wigram, T, Gold, C. (2005): The effects of a song-singing programme on the affective speaking intonation of people with traumatic brain injury. *Brain Injury*, 19, 7, 519-528.

udvikling og mor/barn kommunikation, der vedrører basismusikalske forholds betydning i den sproglig udvikling (Trevarthen 1999⁷).

Der er gode erfaringer med at koble musik og sproglig udvikling af fremmedsprogede med henblik på integration i det svenske Tenesta-projekt i en belastet forstad til Stockholm (Jederlund 2003⁸).

Ekspertise:

Tina Buchholtz (www.tinab.dk)

Børnebogsforfatter, komponist, sanger, sangskriver, entertainer, korleder og musikpædagog.

- Uddannet fra Det Jyske Musikkonservatorium.
- Uddannet fra Aarhus Universitet, Musikvidenskab.
- Musikkonsulent
- Underviser og foredragsholder på seminarier, universiteter, konservatorier samt højskoler, musikskoler, børnehaver og folkeskoler
- Teambuilding med korsang for erhvervslivet, kommunerne samt private organisationer og konsulentfirmaer (www.human-entertainment.dk)

Finn Holst

- Musikskolelærer / musikskoleleder
- Folkeskolelærer / skolekonsulent
- Fagkonsulent i undervisningsministeriet (musik og billedkunst)
- Cand. Pæd. i Musik (2002) og Cand. Pæd. i Generel Pædagogik (2004)
- Seminarielærer (2004 - 2007) CVU Stork & Censor i pæd fag.
- Projekttilknyttet DNMPF & Forskningsenheden for Musikpædagogik, DPU
- Censor på kandidatuddannelsen i musikpædagogik på DPU.

Mogens Falk

- Skoleleder på Søndermarksskolen siden 1997
- Administrerende direktør i Sønderbro Kulturhus Fond
- Foredragsholder
- Medforfatter på bogen: "Giv' mig bolden, for fanden"
- Projektholder på flere Sønderbroprojekter

⁷ Trevarthen, C. (1999): Musicality and the intrinsic motive puls: Evidence from human psychobiology and infant communication. *Musicae Scientæ. Escom, special Issue 1999-2000*, 155-215.

⁸ Jederlund, U.(2003): Musik og Sprog. Et udvidet perspektiv på børns sproglige udvikling. Forlaget Modtryk.

Projektbeskrivelse

A: Elevgrupper i det treårige forløb:

1. år:

- ◆ 0-3årige(mor/barn)
- ◆ 5-6årige(børnehave – førskole gruppen)
- ◆ 6-7 årige (0. Klasse - indskoling).
- ◆ 10-13 årige (4.-6 klasse - mellemtrin)
- ◆ 13-16 årige (7.-9. Klasse overbygning)

2.år:

- ◆ 0-3 årige(mor/barn)
- ◆ 3-6årige(børnehave – hele børnegruppen)
- ◆ 6-8 årige (0.- 1.klasse - indskoling)
- ◆ 10-13 årige (4.-6.- klasse - mellemtrin)
- ◆ 13-16 årige (7.-9. klasse overbygning)

3.år:

- ◆ 0-3 årige(mor/barn)
- ◆ 3-6årige(børnehave)
- ◆ 6-9 årige (0.- 2.klasse)
- ◆ 9-13 årige (3.-6.- klasse - mellemtrin)
- ◆ 13-16 årige (7.-9. klasse overbygning)

B: Undervisningsmæssigt Indhold

Musikkonsulent Tina Buchholtz udarbejder et *fælles musikalsk repertoire*, som danner det faglige grundlag for projektets gennemførelse. Endvidere udarbejder Tina Buchholtz materialet til de unges musical samt det tilhørende undervisningsmateriale beregnet for de 0-6årige og de 6-10årige.

Materialet udarbejdes og bearbejdes undervejs og suppleres med den viden der opsamles løbende i projektet. Materialet udvikles løbende i en grad, der kan sikre videreførelsen af projektets ide.

B1: Førskole-undervisningen.

Den tidlige mor/barn undervisning

Det er vigtigt for at kunne indgå i sociale sammenhænge at man kan forstå dem – og det kræver et sprogkendskab. Ved at tage fat i mødre med børn i alderen 0-3 år arbejdes der med tidlig indlæring af dansk som andet sprog. Dette vil ikke kun støtte børnene men også være med til at give mødrene det fælles dannelses grundlag, der skal til for at kunne integrere sig i et samfund.

Det er tanken at skabe et rum for musikalsk og kulturel udveksling for der igennem at opbygge en fælles sociokulturel platform.

Undervisning af børn/pædagoger i børnehaverne.

Denne del af undervisningen vil være dels en musikundervisning af børnene sammen med institutionens ansatte samt gennemgang af det anvendte materiale til pædagogerne for at sikre/motivere en fortsat brug af musikken som bl.a. sprogstimulering. Også når musikpædagogen ikke er tilstede.

B2: Musikundervisning på skolen.

Indskolingen – obligatorisk undervisning.

Ved at lade musikkonsulenten følge børnene op gennem indskolingen opnås bedst muligt udbytte af den etablerede *fælles viden* med fokus på *sprog og sociale* omgangsformer.

På Søndermarksskolen vil den eksisterende kompagnon undervisning i 3.-6. klasse (samarbejde med Musikskolen i Horsens) arbejde med en øget musikalsk indsats og således lægge op til den anden del af projektet:

De 10-12 årige (3.-6. klasse) – skolekor.

Denne gruppe har obligatorisk musik, men for at fastholde det musiske niveau prioriteres det frivillige kor arbejde højt. Koret tæller omkring 40-60 børn, som udover egne musiske aktiviteter deltager i skolens musicalprojekt. Børnene vil her se resultater af deres indsats og blive bevidstgjort om deres musikalske udvikling og drage nytte af overførselsværdien.

De 13-16 årige (7.-9. klasse) – musicalprojekt.

Denne gruppe unge har ikke obligatorisk musik, så for at sikre en forankring af projektets ide og formål vurderer vi, at det er af afgørende betydning, at der følges yderligere op på den musiske, sociale og sproglige intelligens inden de unge afslutter folkeskolen og selv skal navigere i det danske samfund.

Der følges op på elevernes musikalske færdigheder og arbejder intenst med sproglig og personlig udtryksevne. Samtidigt med at elevernes innovative og omstillingsparate evner udvikles og de bliver bevidstgjort om egne kreative evner, sættes der samtidigt fokus på samarbejde. Eleverne klædes på til at kunne indgå i jævnbyrdige forhold i samfundet. Arbejdet med denne gruppe og deres opførelse af en årlig musical i Sønderbro kulturhus er med til at give et kvarters løft.

B3: Tværfaglig undervisning – dansk/musik

Igennem koblingen mellem dansk og musik opnås der en yderligere dannelsesproces, som er med til at forankre det musisk-sproglige arbejde.

Ved at koble de to fag musik og dansk sikrer man et bredere fundament for den sproglige udvikling. Gennem screeninger følges op på vokabularium og begrebsdannelse. Samtidig er dette med til at understøtte udviklingen af en musikalsk kultur på skolen.

Koblingen vil fortrinsvis ligge i indskolingen, men der vil være et udvidet samarbejde på tværs af årgangene, idet projekt-delen for de 9-13årige og de 13-16årige er meget synlig for de øvrige børn.

Indskolingen vil således på forhånd blive forberedt til overværelsen af de unges projektaflevering årets musical i form af tilpasset undervisningsmateriale.

- Gennemgang af handling
- Behandling af centrale emner
- Musikalsk forberedelse.

Det er en vigtig del af det samlede projekt at de yngre børn har nogen at se op til – nogen der kan være rollemodeller. Det er med til at motivere – vise at det gør en forskel at gøre en indsats.

C: Observation, evaluering og empiri

Projektet må, for at udvikle den ønskede viden og praksis, bygge på observation, løbende evaluering og empirisk undersøgelse.

For at kunne foretage løbende vurderinger og analyser er det afgørende fra begyndelsen at etablere solid viden om udgangspunktet for de elever der deltager i projektet.

1. Observation

Indgangs-observationen udføres i løbet af de første tre måneder af projektet og består af tre dele:

1. En helhedsorienteret vurdering af hvert barn. Hertil anvendes en metode udviklet til specialundervisning: LEA-modellen. Modellen er udviklet af Hans Månsson (CVU-Stork), som også har lavet den obligatoriske sprogscreening.
2. En vurdering af barnets generelle musikalske udvikling baseret på Swanwicks model.

3. Hvis der ikke er foretaget en obligatorisk sprogscreening eller tilsvarende gøres dette.
4. Perceptuel integrationstest (Sequa⁹) for at identificere elever med mulig disposition for sproglige vanskeligheder. Det er specielt ved denne tilgang at den åbner mulighed for at benytte musikalsk træning for at støtte den sproglige udvikling.

2. Løbende evaluering:

Denne ret omfattende indgangsobservation danner derefter et solidt grundlag for løbende at evaluere fremskridt musikalsk, i forholdet mellem musikalsk- og sproglig udvikling og i et helhedsperspektiv. Den løbende evaluering omfatter således både 1) en evaluering af undervisning i musik og elevernes læring i musik, 2) evaluering af den sproglige udvikling med særligt henblik på undervisningens kobling mellem musik og sprog og 3) en løbende opdatering af elevens helhedsvurdering (LEA). Det er opgaven i den løbende evaluering at beskrive hvilken undervisning og læring der er foregået og hvilke resultater eleverne har opnået såvel specifikt i forhold til musik som generelt i et helhedsperspektiv.

3. Empiri:

På grundlag af indgangsobservation og løbende evaluering er det nu muligt periodemæssigt at foretage empiriske analyser af hvilke markante resultater der er opnået, hvilken undervisning dette har været på grundlag af samt at undersøge hvilke lærerkompetencer der indgår og hvilken professions-viden der har været grundlag herfor. Dette omfatter spørgsmål om pædagogisk faglighed, musikfaglighed og musikpædagogisk faglighed og samspillet herimellem. I et projekt som bygger på samarbejdet mellem pædagoger, folkeskolelærere og musikskolelærere er der oplagte muligheder for at udvikle nye forståelser for hvordan disse kompetencer kan spille sammen eller endog kombineres på nye måder.

D: I-job-træning / udvikling af lærerkompetencer

Grundlag for forankring og overførsel

Der etableres en forskningsbaseret viden som grundlag for forankring og overførsel gennem følgende trin:

1. Der etableres altså i projektet først viden om hvad det er i den udvidede musikundervisning der bidrager virkningsfuldt til udvikling af social kompetence, integration og sproglig udvikling.
2. Derefter undersøges så, på et kvalificeret teoretisk grundlag, hvilke lærerkompetencer der er centrale herfor.
3. På dette grundlag er det nu muligt at udvikle disse kompetencer hos skolens regulære personale, således at den virkningsfulde undervisning integreres i skolens almindelige drift.
4. Ud fra disse erfaringer vil det være muligt at beskrive og overføre denne viden og praksis til andre skoler.

Lærerkompetencer og forankring

Kan man fastholde *hvad* det er i undervisningen der virkningsfuld bidrager til undervisningens resultater, vil det også være muligt at undersøge *hvilke lærerkompetencer* dette bygger på. Hvad er det en lærer skal kunne for at opnå disse resultater. Ved at identificere de centrale lærerkompetencer vil det være muligt at udvikle disse kompetencer og forankre den virkningsfulde undervisning i den daglige drift samt overføre resultaterne til andre skoler.

Dette kræver imidlertid systematisk viden om hvordan lærerkompetencens vidensgrundlag kan beskrives i forhold til musikundervisning. Projektet kobles til et ph.d.-projekt som er under udvikling på DPU, der er rettet mod lærerkompetencer som sådan (ikke fagligt specifikt). Det bliver nu opgaven at omsætte den generelle teori og systematik om lærerkompetence, som udvikles i dette projekt til lærerkompetencer i faget musik. Dette er nødvendig teoretisk udvikling, for at have et kvalificeret grundlag for at undersøge hvilke lærerkompetencer der er i spil i musikundervisningen.

⁹ Holst. F. (2006): Perceptuel integration og læsevanskeligheder. Dansk Audiologopædi. Marts 2006

I-job-træning / lokal efteruddannelse.

På grundlag af analyser af hvad det er i den udvidede musikundervisning, etableres gennem yderligere undersøgelser og analyser, viden om hvilke lærerkompetencer der indgår heri. Det bliver herefter en opgave for at sikre forankring, at etablere disse kompetencer hos skolens regulære personale, således at den virkningsfulde undervisning kan integreres i skolens almindelige drift. Det kan antages at disse kompetencer er af såvel praktisk som teoretisk karakter.

Denne 'i-job-træning' vil således kunne forventes at indeholde såvel praktisk-musikalsk indhold som musikpædagogisk- og almenpædagogisk teoretisk indhold.

Denne undervisning varetages af Tina Buchholtz og Finn Holst, og lægges periodemæssigt over de tre projekt-år, dog således at der i det første år sættes ekstra fokus på de praktisk musikalske kompetencer.

E: Udvikling af eksplicit viden mhp overførsel til andre skoler

Den samlede indvundne viden som indeholder observationer, evaluering, analyser, empiri, praksiserfaringer, efteruddannelseserfaringer mv. sammenskrives endelig i en slutrapport. Herudover gøres den anvendte musiske materiale tilgængeligt med diverse beskrivelser af praktik og resultater.

Projektets afvikling

Projektets praktiske del finder sted lokalt. Dvs. på institutionerne Gefionsgården og Åkanden/Himmelblå samt Søndermarkskolen og i Sønderbro Kulturhus.

Tina Buchholtz planlægger i samarbejde med pædagoger/lærere og pædagogisk konsulent de enkelte undervisningsforløb.

De musiske arrangementer i Sønderbro Kulturhus afvikles i et samarbejde mellem de involverede institutioner og Tina Buchholtz som fagkonsulent.

Geografi

Søndermarkskolens skoledistrikt / Sønderbro Sogn – se kortet på www.soenderbro-horsens.dk under "Kulturhuset".

Projektets delmål, succeskriterier og forventede resultater

Det forventes, i henhold til projektets målsætning at deltagerne

1. udvikler sig musikalsk og personligt,
2. udvikler social kompetence
3. udvikler sig sprogligt, og
4. opnår en bedre integration

Disse ret brede mål følges gennem en omfattende observation og løbende evaluering, som beskrevet tidligere.

Det forventes desuden at

- ✚ Børn, forældre samt lærere/pædagoger får opbygget et fælles musikalsk repertoire og derigennem et fælles kulturelt fundament
- ✚ Børnene oparbejder sproglige kundskaber, der ligger over det nuværende niveau svarende til deres alderstrin..
- ✚ Børnene bliver bedre i stand til at kommunikere og indgå i fællesskaber – svarende til deres alderstrin.
- ✚ Børnene udvikler et kendskab til de grundlæggende musikalske elementer og disses udtryk.

- ✚ Børnene får et alsidigt kropsligt udtryk.

Hvordan skal de opsatte delmål og succeskriterier måles/vurderes

Nogle af de nævnte mål/delmål og succeskriterier lader sig let kontrollere og måle mens andre af resultaterne må bero på en personlig vurdering.

Alle involverede børn vurderes musikalsk og sprogligt ved projektets start og derefter løbende.

Efter hvert år samles der op på den løbende vurdering af det enkeltes barns standpunkt i og udvikling af:

- ✚ Sprogkunderskaber
 - Obligatoriske screeninger i 3 og 5 års alderen af alle børn
 - læsetests i 2., 4., 6. og 8. klasse
- ✚ Motoriske kunnen (fin- og grov – kropsligt udtryk)
- ✚ Musikalske færdigheder.
- ✚ Evne til at udtrykke følelser.
- ✚ Evne til at indgå i fællesskaber og samarbejdsevne.
- ✚ Bredere personlige, sociale og faglige kompetencer.
- ✚ Samt en helhedsvurdering baseret på LEA-modellen.

Vurderingerne baseres på løbende observation og evaluering gjort af lærere/pædagoger, kommunens tosprogskonsulent, skolens sundhedsplejerske/motoriklærer samt musikkonsulenten.

Evaluering i forhold til Sønderbros øvrige initiativer

I Sønderbro-området i Horsens er (og vil blive) igangsat en række forskellige aktiviteter inden for det boligsocial- og integrationsfaglige område med bred værdi for børn, unge og deres familier. Det er vigtigt at iagttage og måle nærværende projekts resultater i interaktion med de øvrige initiativer og aktiviteter i lokalområdet – bl.a. initiativer til styrkelse af nydanske børn/unges fritids- og foreningsliv, uddannelsesvalg m.m.

Der gennemføres en (mindre) evaluering af hvordan de forskellige projektinitiativer og resultater med relevans for målgruppen af børn/unge på Søndermarkskolen går i vekselvirkning sammen og gensidigt påvirker projekternes forudsætninger og resultater. Udvælgelsen af de forskellige projekttiltag/initiativer vil ske ved projektstart, og evalueringen gennemføres af LG Insight.

LG Insight vil tilrettelægge evalueringen således, at de samlede integrationsfaglige resultater af projekterne søges fremdraget og således, at nærværende musikprojekts delresultater heraf kan vurderes. Vurderingen vil bygge på en sammenvejret analyse baseret på interview med projekt-aktører, uafhængige lokale "eksperter" (dvs. vurderinger fra lokale, reflekterende praktikere) og på grundlag af LG Insights egen stor viden om effektfulde/succesfulde integrationsfaglige redskaber/metoder/tiltag for børn og unge.

LG Insight har stor erfaring i dokumentation af projekter inden for både undervisningsområdet, det sociale område og integrationsområdet. Aktuelt arbejder LG Insight for Integrationsministeriet, Socialministeriet og for bl.a. Rockwoolfonden, hvor LG Insight gennemføre metodebeskrivelse og evaluering af et stort kognitivt undervisningsprogram for elever med anden etnisk baggrund end dansk i folkeskolen.

Information/formidling:

Projektet vil få sin egen [hjemmeside](#), hvor der bl.a. ligger

- + projektbeskrivelse
- + løbende evalueringer/vurderinger af
 - enkeltforløb – gode råd...
 - den enkelte institution – gør vi fremskridt..
- + links til
 - relevant litteratur/artikler
 - vejledning i materialevalg (instrumenter etc.)
- + fotogalleri og lydclip til inspiration/dokumentation
- + relevante uddrag af delforløb - dokumentation
- + materialer til kompetenceudvikling
- + 1. og 2. årsrapport og afsluttende rapport

Projektets organisering:

Pædagogisk konsulent Mogens Falk planlægger og koordinerer i samarbejde med pædagoger/lærere og musikkonsulent Tina Buchholtz de enkelte undervisningsforløb.

De musiske arrangementer i Sønderbro Kulturhus afvikles i et samarbejde mellem de involverede institutioner og Tina Buchholtz som fagkonsulent. Det er lokale kræfter der står for organisering og planlægning.

Projektet ekspliciteres i form af best-practice og kompetence-beskrivelser som grundlag for kompetence udvikling, forankring og overførsel af pædagogisk-videnskabelig medarbejder Finn Holst.

Overordnet sikres koordineringen af skoleleder Mogens Falk.

Forankring:

En stor del af projektets praktiske forankring og fremtidssikring ligger netop i projektets form, der inddrager lærere/pædagoger aktivt. Pædagoger og lærere får således en kompetenceudvikling med netop de børn og i de omgivelser, der er en del af deres hverdag.

Denne inddragelse og kompetenceudvikling på stedet gør, at de musiske aktiviteter og de opnåede metoder kan bruges og videreudvikles efter projektets ophør som beskrevet ovenfor i afsnit: Lærerkompetencer og forankring.

Derudover vil de løbende fællesdage i Sønderbro Kulturhus, som forældrene forventes at arrangere i samarbejde med projektets øvrige deltagere, være et vigtigt bindeled mellem institution, skole og hjem. Forældre og søskende bliver en del af det musiske fællesskab, hvilket er med til at konsolidere projektets arbejde.

Skolen og institutionerne medfinansierer ved at afsætte tid til involverede pædagoger og lærere til kompagnonordninger og samarbejds møder samt efteruddannelse. Derved sikres de optimale vilkår for projektets videreførelse efter de 3 år.

Særlige spørgsmål vedrørende succeskriterier:

Vi har som succeskriterier opstillet at børnene

1. udvikler sig musikalsk og personligt.
2. udvikler social kompetence
3. udvikler sig sprogligt, og
4. opnår en bedre integration

Det bliver imidlertid vigtigt at holde dette op imod projektets formål og spørges sig selv om deltagerne bliver bedre integrerede og indgå i et kulturelt fællesskab på lige fod med andre.

Projektets tidsplan og milepæle

Projektet forløber over tre år og indeholder flere synlige milepæle:

✚ Efter 1.-2.-3. år: udvikling af børnenes repertoire, musiske kompetencer.

- Børnene arbejder med det konkrete repertoire (sange, danse, historier, billeder etc.) på en måde der gør det muligt at deltage i de musiske fællesdage i Sønderbro Kulturhus.
- Hvert år afsluttes med fremførelser, hvor forældre og søskende inddrages.
- Børnene screenes/testes sprogligt – resultaterne sættes i forhold til det enkelte barns udvikling samt til det forventede i forhold til alder etc.

✚ Musiske fællesdage i musikkens tegn i Sønderbro Kulturhus

- Der planlægges at afholde **4 musiske fællesdage** om året – i alt 12 arrangementer for forældre/søskende og børn/voksne i projektet
- Sidste arr. Inden sommerferien tænkes som et offentligt arrangement, hvor de musiske resultater fremlægges.

✚ Lærere/pædagogers udvikling af kompetencer

- Ved hvert projekt-års start gennemgås det materiale, der tænkes brugt. Der afsættes hvert år 1 arbejdsdag sammen med musikkonsulenten.
- Den øvrige udvikling af kompetencer sker i samvær med børnene og musikkonsulenten samt i efteruddannelses forløbene.

✚ En årlig opførelse af nyskrevet musical: Søndermarkskolen og Sønderbro Kulturhus afvikler i samarbejde med skolekoret/ musicalholdet en årlig musical.

